

ב ע"א-ג ע"ב. המקור להפרשת כהן גדול שבעה ימים

משנתנו אומרת שמפרישים את הכהן הגדול מביתו שבעה ימים קודם יום הכיפורים ללשכת הפרהדרין (פקידי המלך. כך כנו הכוהנים הגדולים, כי החליפם המלך כל שנה, מחמת שלא היו מוצאים את שנתם מפני רשעותם ומיתתם בכניסתם אל הקודש. ח ע"ב). הגמרא מוסיפה שגם את הכהן ששורף את האפר הפרה אדומה הפרישו מביתו שבעה ימים קודם השריפה ללשכת בית האבן (שכל מעשיה של פרה אדומה נעשים בכלים שאינם מקבלים טומאה, כדו' כלי אבן. זו חומרא יתירה שהחמירו בה שלא יטעו לזלזל בטהרתה, מפני שהקילו בשריפת הפרה וטימאו את הכהן טרם השריפה, כדי שישורף בעודו טבול יום, כנגד הצדוקים שטענו שרק טהורים אחרי הערב שמש מתעסקים בה. מח' זו יסודה בפירוש הכתוב "וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר אֶת אֵפֶר הַפָּרָה" (במדבר יט, ט). ראה יומא מג ע"ב).

בתורה ב"שבעת ימי המילואים" (שבעה ימים טרם הוקם המשכן שבהם הוכן המשכן לעבודתו) משה מצווה את אהרון ובניו לפרוש "ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלאיכם" (ויקרא ח, לא). רבי יוחנן מוצא בפרישה זו מקור לכך שמפרישים את הכהן הגדול והכהן השורף, מהכתוב "כִּאֲשֶׁר עָשָׂה בַיּוֹם הַהוּא (פרישה בימי מילואים) צָוָה ה' לַעֲשׂוֹת (בשריפת אפר פרה אדומה) לְכַפֵּר (ביום כיפור) עֲלֵיכֶם" (שם, לב). הגמרא מדקדקת היטב בלימוד, ומבררת האם הלימוד הוא הדומה ביותר לכתוב ולמתרחש בימי המילואים, ולא ללימודים אחרים.

לימוד ל	העמדה	דחייה
פרה אדומה	הפסוק "צָוָה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר" עוסק רק בפרה אדומה? (ולא ניתן להוכיח ליום כיפור).	כתוב "לְכַפֵּר", ופרה אדומה איננה עניינה לכפר (אלא לטהר).
יום כיפור	הפסוק "צָוָה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר" עוסק רק ביום הכיפורים? (ולא ניתן להוכיח לשריפת פרה אדומה).	לומדים גז"ש מהכתוב "צָוָה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר" שמלמדנו פרישה, לפרה אדומה שנאמר בה "זאת חקת התורה אשר צָוָה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה" (במדבר יט, ב). לומדים גז"ש מיום המילואים לפרה אדומה, שבשניהם הציווי קודם בפסוק לעשייה ("צָוָה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר". "זאת חקת התורה אשר צָוָה ה'... ויקחו אליך", ולא ליום כיפור שעשייה קודמת בפסוק לציווי ("ויעש כאשר צָוָה ה' את משה").
יום כיפור	הגז"ש "צָוָה ה'" מופנית ללימוד פרישה ביום כיפור בלבד, ככתוב "וְהִיְתָה זֹאת לְכֶם לְחֻקֵּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטָּאתֵם אַחַת בַּשָּׁנָה, וַיַּעַשׂ כִּאֲשֶׁר צָוָה ה' אֶת מֹשֶׁה" (ויקרא ט, לד. ולא מופנית ללימוד פרישה בפרה אדומה).	לומדים גז"ש מימי המילואים לפרה אדומה שבשניהם לשון הפסוק "צָוָה", ולא מימי המילואים לקורבנות ציבור שלשון הפסוק בקורבנות "צִוְתוּ".
קורבנות ציבור (רש"י, שדומים לקורבנות בימי המילואים. ריטב"א)	הגז"ש "צָוָה ה'" מופנית ללימוד פרישת כהן קודם הקרבתו קורבנות ציבור, שאף שם קודם בפסוק ציווי לעשייה, ככתוב "בַּיּוֹם צִוְתוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת קֶרְבָּנֵיהֶם לַה' בַּמִּדְבָּר סִינַי" (ויקרא ז, לח)?	לומדים גז"ש ממילים שונות כאשר אין מילים דומות ללמוד מהן, אך כאשר ישנן מילים דומות - לומדים רק למילה הדומה בדיקו ("צָוָה" בלבד)!
קורבנות יחיד (רש"י)	הפסוק "צָוָה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר" מלמד על חובת פרישת כהן לפני הקרבת קורבנות, מהכתוב "וְכַפֵּר עָלָיו הַכֹּהֵן" (ולא על כפרת יום כיפור)? באופן מעשי, נפריש את כל בית האב שעובד במקדש באחד מהימים שבוע לפני עבודתו [ישנם 24 משמרות כהונה, שמחולקים 6 בתי אב. כך שלמעשה כל בית אב עובד שני ימים בשנה לערך].	לומדים גז"ש מיום המילואים ליום הכיפורים ששניהם קבוע להם זמן (יום המילואים נעשה בא' בניסן ב'יום החדש הראשון בָּאָחַד לַחֹדֶשׁ תָּקִים אֶת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד" (שמות מ, ב). יום הכיפורים נעשה ב' תשרי ונִקְרָא לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִי לְכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם (במדבר כט, ט), ולא לקורבנות יחיד שנשחטים בכל יום, ולא קבוע להם זמן.
שלשת הרגלים	הפסוק "צָוָה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר" מלמד על חובת פרישת כהן לפני קורבנות שלשת הרגלים, שיש בהם את שעירי החטאת שהינם כפרה על טומאת המקדש וקודשיו?	לומדים גז"ש מיום המילואים ליום הכיפורים ששניהם נוהגים פעם אחת בשנה (ימי המילואים אירעו בא' ניסן בלבד, ולא היו מספר פעמים בשנה. יום כיפור הינו ב' תשרי), ולא לרגלים שאינם נוהגים פעם אחת בשנה (שמתקיימים בשנה בשלושה מועדים שונים: פסח, שבועות וסוכות).
פסח או סוכות	הפסוק "צָוָה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר" מלמד על חובת פרישת כהן לפני פסח (שהינו חג החשוב, ובו פתח הכתוב בכל מקום) או לפני סוכות (שמצוות מרובה, לולב, סוכה, ערבה, ניסוח המים)?	לומדים גז"ש מיום המילואים ליום הכיפורים ששניהם שבעה ימי פרישה לקראת יום אחד (יום המילואים ויום הכיפורים ארכו יום אחד), ולא לפסח ולסוכות שהינם שבעה ימי פרישה לפני חג שאורכו שבעה ימים.
שמיני עצרת	הפסוק "צָוָה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר" מלמד על חובת פרישת כהן לפני שמיני עצרת, שהינו יום אחד?	לומדים גז"ש מיום המילואים ליום הכיפורים ששניהם יום קדוש שאין לפניו יום קדוש, ולא לשמיני עצרת שיש לפניו את חג הסוכות, שהינו יום שהוא קדוש ואף לפניו יום קדוש.
	נלמד לשמיני עצרת מק"ו, מה ביום המילואים שאין יום קדוש לפניו נדרשו הכוהנים לפרוש, בשמיני עצרת שהימים לפניו קדושים - ק"ו שהכהן יפרוש!	<u>רב משרשיא</u> : ביום המילואים כתוב "כִּאֲשֶׁר עָשָׂה בַיּוֹם הַהוּא" - משמע כזה, שמיום המילואים למדים לפרישה רק לימים הדומים: ימים שאין לפניו קדושה כיום הכיפורים (ולא כשמיני עצרת).
		<u>רב אשי</u> : לא ייתכן, שבשמיני עצרת יתחייב הכהן פרישה, אך בסוכות עצמו לא יתחייב. ששמיני עצרת הינו טפל לסוכות

		<p>(כמוכח שהינו תשלומין לו, להלן). ואפילו למ"ד שמיני עצרת הוא חג לעצמו, זה רק לעניין פז"ר קש"ב², אבל לעניין תשלומי קורבן (במידה ולא הקריב את קורבנות החג בחג הסוכות) - בוודאי ניתן להקריב אף בשמיני עצרת (חגיגה ט ע"א).</p>
<p>שבועות (עצרת)</p>	<p>הפסוק "צִוְּהָ ה' לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר" מלמד על חובת פרישת כהן לפני חג השבועות (שהינו יום אחד, וניתן לפרוש לפניו שבעה ימים שהינם חולין)?</p>	<p>רבי אבא: לומדים גז"ש מיום המילואים ליום הכיפורים שהקריבו בהם פר אחד ואיל אחד ("קח לך עֶגְלָ בֶן בְּקָר לְחֹטְאֵת וְאֵיל לְעֹלָה תְּמִימִים" (ויקרא ט,ב). לגבי יום כיפור ראה להלן), ולא לחג השבועות שמקריבים בו שני אילים ("וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שְׂבָעַת כֶּבֶשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפָר בֶּן בְּקָר אֶחָד וְאֵילִים שְׁנָיִם יִהְיוּ עֲלָה" (ויקרא כג,יח)).</p>
	<p>תירוצו של רבי אבא תקף למ"ד שביום הכיפורים הקריבו איל אחד, כדעת רבי (ששני האילים המופיעים בשתי הפרשיות: א. בעבודת יום הכיפורים "יקח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים לְחֹטְאֵת וְאֵיל אֶחָד לְעֹלָה" (ויקרא טז,ה). ב. בחומש הפקודים "וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַה' רִיחַ נִיחַח פֶּר בֶּן בְּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד" (במדבר כט,ח) - אחד הם). אך לדעת רבי אלעזר ברבי ישמעאל שסובר שמקריב ביום הכיפורים שני אילים (ושני הפסוקים הם תוספת זו לזו) - משמע שימי המילואים אינם דומים בצורתם ליום כיפור?</p>	<p>אפילו למ"ד שמקריבים שני אילים ביום הכיפורים, הרי שאחד הוא לחובת היום והשני הוא למוסף, וניתן ללמוד ליום כיפור שמוקרב בו איל אחד כחובת היום. לעומת שני האילים המקורבים בשבועות ששניהם חובת היום כחלק מקורבן "שתי הלחם" (לעיל ויקרא כח,יח).</p>
<p>ראש השנה</p>	<p>הפסוק "צִוְּהָ ה' לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר" מלמד על חובת פרישת כהן לפני ראש השנה (שהינו יום אחד, וניתן לפרוש לפניו שבעה ימים שהינם חולין)?</p>	<p>רבי אבהו: לומדים גז"ש מיום המילואים ליום כיפורים שהקריב אהרון מכספו את הפר והאייל ("קח לך עֶגְלָ" (ויקרא ט,ב). "בזאת יבא אֶהֱרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפָר בֶּן בְּקָר לְחֹטְאֵת וְאֵיל לְעֹלָה" (ויקרא טז,ג)), לעומת הפר והאייל שמוקרבים בראש השנה הקרבים משל ציבור ("וְעִשִׂיתֶם עֲלֵה לְרִיחַ נִיחַח לַה' פֶּר בֶּן בְּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד" (במדבר כט,ב)).</p>
	<p>תירוצו של רבי אבהו תקף למ"ד שקורבנות ימי המילואים באו משל יחיד, כדעת רבי יאשיה, שהמילים "קח לך" - כוונתם משלך (כמו "עשה לך שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף" (ויקרא יב, שכוננת "לך" עשה משלך). אך לדעת רבי יונתן כוונת הפסוק שקורבנות ימי המילואים ייתנו משל ציבור (וכוננת "לך" ללמד, כביכול, הקב"ה אינו רוצה בקורבן הציבור מפני מעשיהם הרעים, והפסוק מלמד שמשלך, הכהן, אני רוצה יותר משלהם)?</p>	<p>יש לחלק בין "קח" ו"עשה" דעלמא ("קח לך סְמִימִים" (שמות ל,לד), או "עשה לך שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף" (ויקרא יב,ג)), שאינו מופנה הציווי כלפי מאן דהוא, ובה נחלקו האמוראים האם הכוונה לחובה לשלם מהכסף הפרטי. אך לכו"ע ביום הכיפורים ובימי המילואים מוכח מהכפילות בפסוק שישנו ציווי על הכהן לשלם את הקורבנות מהכסף הפרטי, ולא מכספי ציבור. - בימי המילואים כתוב "וַיֹּאמֶר אֶל אֶהֱרֹן קח לך עֶגְלָ בֶן בְּקָר לְחֹטְאֵת... וְאֵיל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹר לְאָמֹר קחו שְׁעִיר עִזִּים לְחֹטְאֵת" (ויקרא ט,ב-ג), משמע ששינה הכתוב מ"קח" ל"קח" ללמד שקח לך משלך, ולא מהציבור. - ביום כיפורים כתוב "בזאת יבא אֶהֱרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפָר בֶּן בְּקָר לְחֹטְאֵת... וּמֵאֵת עֹדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים לְחֹטְאֵת... וְהִקְרַב אֶהֱרֹן אֶת פֶּר הַחֹטְאֵת אֲשֶׁר לוֹ" (ויקרא טז,ג-ד), טרח הכתוב להגדיר שזהו קורבן אהרון, למרות שנאמר כבר שזו קורבנו, משמע "אֲשֶׁר לוֹ" - משלו.</p>
<p>ראש השנה/עצרת</p>	<p>הפסוק "צִוְּהָ ה' לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר" מלמד על חובת פרישת כהן לפני ראש השנה, או עצרת (ששניהם יום אחד וניתן לפרוש לפנייהם שבעה ימי חולין)?</p>	<p>רב אשי: לומדים גז"ש מיום המילואים ליום הכיפורים שהקריבו בהם פר לחטאת ואיל לעולה ("עגל בן בקר לְחֹטְאֵת וְאֵיל לְעֹלָה" (ויקרא ט,ב). "בפר בן בקר לְחֹטְאֵת וְאֵיל לְעֹלָה" (ויקרא טז,ג)), ולא לראש השנה ולעצרת שהוקרב בהן פר לחטאת ואיל לחטאת ("וְעִשִׂיתֶם עֲלֵה לְרִיחַ נִיחַח לַה' פֶּר בֶּן בְּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד" (במדבר כט,ב). "וְאֵילִים שְׁנָיִם יִהְיוּ עֲלָה" (ויקרא כג,יח)).</p>
<p>כל המועדים</p>	<p>הפסוק "צִוְּהָ ה' לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר" מלמד על מועדים אחרים, ולא על יום כיפור?</p>	<p>רבנא: לומדים גז"ש מיום המילואים ליום כיפורים שנעשו בידי כוהן גדול ("וַיִּקְרַב אֶהֱרֹן אֶל הַמִּזְבֵּחַ" (ויקרא ט,ח). "בזאת יבא אֶהֱרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ" (ויקרא טז,ג)), לשאר המועדים שנעשים קורבנותיהם אף בידי כהן הדיוט. א"ד רבינא: לומדים גז"ש מיום המילואים ליום כיפורים שנעשה בהן עבודה על ידי הכוהן הגדול בפעם הראשונה (ביום הכיפורים נכנס הכוהן הגדול לקודש הקודשים ולא היה שם אדם מעולם לעבודה. ביום המילואים נכנס הכוהן הגדול להקריב בפעם הראשונה במזבח החיצון, ולא היה שם כהן לעבודה לפניו. עבודתו של משה איננה קרויה "עבודה" מפני שעבד בחלוק לבן ולא בבגדי כוהן, ועבודתו הייתה הוראת שעה. ר"ט,י), ולא לשאר המועדים שנעשים בידי כוהנים במקומות שהיו שם.</p>

1. בצרעת הבתים כתוב בפסוק "וְשָׁב הַפֶּה בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וְרָאָה וְהָיָה פֶּשֶׁה הַנֶּנְעֶה בְּקִירֹת הַבָּיִת" (ויקרא יד,לט) במידה לאחר הסגר הבית שבוע אחד הכהן רואה שפשה הצרעת בבית - "חולץ קוצה וטח", מוציאים מהבית את האבנים שעליהן ישנו נגע הצרעת, שמים בבית אבנים אחרות וטחים בטיט את המקום, ומסגירים את הבית לשבוע נוסף. מהמשך פשט הפסוקים "וְכָא הַפֶּה וְרָאָה וְהָיָה פֶּשֶׁה הַנֶּנְעֶה בְּבֵית צִרְעַת מִקְאֲרַת הוּא בְּבֵית טֵמְא הוּא" (שם,מד) עולה שרק במידה ולאחר החלפת האבנים פשה הנגע בבית בשנית - הבית טמא ויש להרסו. אך רבי ישמעאל דרש שהפסוק השני חזרה על הדין בפסוק

הראשון (ששני הפסוקים "ושב", "ובא" עניינם אחד - להורות מהו הדין והתפשט הנגע בפעם הראשונה לפני חליצת האבנים, אך ה"ושב" עוסק בשבוע הראשון, "ובא" עוסק בשבוע השני), ואם **לאחר החלפת האבנים חזר הנגע, ואף לא פשה** - הבית טמא, ויש להורסו.

2. ישנם שישה הבדלים בין חג הסוכות לשמיני עצרת, שראשי התיבות שלהם הינו פז"ר קש"ב:
- א. פייס - על הקרבת קורבנות חג הסוכות לא היו מטילים פיס (גורל) מי יקריבם, אלא כל כ"ד משמרות מקריבות אותם ל פי חשבון סדרן (סוכה נה ע"ב. למעשה, כל משמרת הקריבה לפי הסדר פר אחד, ומכיוון שישנן 24 משמרות ו701 פרי החג- כל משמרת הקריבה שלושה פרים למעט שתי המשמרות האחרונות), אבל על פר של שמיני עצרת מטילים כל הכוהנים מכל המשמרות פיס על ההקרבה (למרות שיש היגיון שאחת משתי המשמרות שהקריבה שני פרים ולא שלוש, כשאר המשמרות, היא זו שתקריבה את פר של שמיני עצרת).
- ב. זמן - מברכים גם על חג סוכות "שהחיינו" וגם על שמיני עצרת, שנחשב כחג בפני עצמו (סוכה מז ע"א).
- ג. רגל - שמיני עצרת נחשב כ"רגל" בפני עצמו, ובאמירת יעלה ויבוא, בתפילה ובברכת המזון, במקום לומר "חג הסוכות הזה" אומרים " חג שמיני עצרת הזה".
- ד. קרבן - בסוכות מקריבים פרים לפי מספר היום, אילים שנים וארבעה עשר כבשים. בשמיני עצרת מקריבים פר אחד, איל אחד ושבעה כבשים.
- ה. שירה - בחג הסוכות רצו להזכיר לעם להתנהג כיאות בזמן אסיפת התבואה, אזי הלווים היו שרים בבית המקדש מזמורי תהילים הקשורים למתנות עניים (לקט, שכחה ופאה), ובשמיני עצרת אומרים "למנצח על השמינית" (ע"פ מסכת סופרים. רש"י ראש השנה ד ע"ב ד"ה "פור קשב").
- ו. ברכה - בשמיני עצרת נהגו לברך את המלך, כפי שבירכו את המלך שלמה בחנוכת המזבח (של בית המקדש הראשון) ביום השמיני "ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך" (מ"א ח,סו. ע"פ התוספתא בסוכה פ"ד).